

sine. fordrevne

Embla Regine Mathisen.

FOTO: ISTOCK

sjisjon når det gjelder migranters rettigheter. Hele ideen om et klimapass er basert på nordmannen Nansen. Som en nasjon som har tjent seg søkkrik på å slippe ut ekstreme mengder klimagass per innbygger, har Norge også et ansvar for de som rammes av klimaendringene. Vi må ta dette ansvaret ved å kutte mer utslipp og gi mer støtte til klimatilpassning i utviklingsland for å forhindre at flere mennesker må forlate hjemmene sine i framtida – der ser vi både gjennom statsbudsjettet og løftene regjeringen kom med på klimatoppmøtet i New York at ambisjonene er langt ifra høye nok. Samtidig har vi et ansvar for de menneskene som flykter på grunn av klimarelaterte årsaker allerede i dag.

De klimafordrevne kommer til å bli flere, og deres situasjon verre. Derfor er det ikke et spørsmål om hvorvidt vi bør finne løsninger på denne situasjonen, men hvor lenge norske politikere skal la disse menneskene lide før de handler. Norge har både en moralsk forpliktelse, politisk kapital i FN og en historie som forkjemper for migranters rettigheter. Alt dette gjør det opplagt at Norge bør og skal være et foregangsland for klimafordrevnes rettigheter. Hvis det er noen som kan lansere et klimapass – så er det oss.

En grønnere legestand?

KLIMA

ANNETTE STAUBO

Brystkreftpasient og jurist/produksjonsleder

Det er prisverdig at 60 leger har sendt inn et klimaoppdrag til Stortinget, med krav om en radikal endring av Norges klimapolitikk ved blant annet utfasing av olje- og gassproduksjon. Og mens de venter på svar, så kan de jo hjelpe oss pasienter med noen viktige klimatiltak på hjemmebane!

Eat Lancet-rapporten fra januar i år understreker den miljømessige

effekten av et mer plantebasert kosthold, og her ligger norsk legestand veldig bakpå i mine øyne (med noen unntak heldigvis). Selv om det finnes kostholdskurs på sykehuset er det påfallende hvor lite jeg hører om kosthold fra legestanden. Etter at World Cancer Research Fund i fjor publiserte massiv forskning som bl.a. sier at 30 % av all kreft kan forebygges med minimum 2/3 plantebasert kosthold, og at pølser er blant «verstingmaten», så har det vært ekstremt provoserende å bli møtt av pølse- og pizzaplakater hver gang jeg entrer Radiumhospitalet. Nesten ikke til å tro, faktisk.

Ifølge Rune Blomhoff, ernæringsprofessor v/UiO og forfatter av boka

«Mat mot kreft» lever Norge i dag på ca 2/3 animalsk basert kosthold, dvs. vi har en lang vei å gå!

Så kjære engasjerte leger i Legenes Klimaaksjon; Hvordan skal dere kjempe for et grønnere kosthold på hjemmebane, ettersom det har så store gevinster for både miljøet og helsa?

I første omgang, hjelp oss å fjerne junkfoodserveringen på Radiumhospitalet nå som sykehuset er under ombygging og det faktisk er nye leverandøravtaler på gang! I neste omgang må vel kosthold og annen forebygging gis mye høyere prioritering på legestudiene?

En god start

PLAST

JAN-ERIK ENGBRETSSEN

Leder EPS-foreningen

De største plastorganisasjonene i Europa gikk nylig sammen og forpliktet seg til å bruke 10 millioner tonn gjenvunnet plast i produksjon innen 2025. Det er en gledelig nyhet! Men skal vi løse plastutfordringen må alle gjøre det de kan.

EPS (ekspandert polystyren), eller isopor som det heter på folkemunne, er for mange blant symbolene på plastutfordringen. Men hvor mange vet at EPS i mange tilfeller er det mest miljøvennlige alternativet?

I frakt av fisk i fiskekasser av EPS for eksempel. Materialet er lett og består av 98 prosent luft – noe som

reducerer CO₂-utslipp ved transport av norsk fisk til alle verdenshjørner. EPS tåler mye, noe som forhindrer at maten blir skadet – og som resultat forhindrer matsvinn. EPS-kassene holder også godt på temperatur, noe som gjør at man kan bruke mindre energi på nedkjøling.

Noe EPS havner på avveie, som annen plast. Det er en utfordring vi må ta på alvor. EPS er en ressurs og har ingenting i naturen å gjøre.

Fredag 20. september møttes de største plastorganisasjonene i Europa i EU for å signere en ny avtale for å få bukt med plastutfordringen. I avtalen ble partene enige om å bruke 10 millioner tonn gjenvunnet plast i produksjon innen 2025. Det vil bidra til redusert behov for jomfruelig material fremfor gjenvunnet.

Det er bra! Samtidig må alle som kan gjøre mer.

I vårt tilfelle jobber EPS-foreningen hardt for å sørge for økt innsamling av EPS. Ikke bare fordi EPS er gjenvinnbart og kan omdannes til nytt råstoff. Betalingsviljen for gjenvunnet EPS er også stor. Det er lønnsomt å samle inn mer!

Ett eksempel er Vartdal Plastindustri som nylig sendte en invitasjon til nær sagt alle miljøstasjoner mellom Trondheim og Bergen. Selskapet tilbød seg å hente, frakte og gjenvinne brukt EPS – dersom miljøstasjonene sørget for at det ble samlet inn. Det er lønnsomt for miljøet, og for selskapet som får tilgang på EPS som kan gjenbrukes.

Slike eksempler trenger vi flere av – skal vi sørge for at platen kommer tilbake i sirkulærøkonomien. For det er ikke materialet det er noe feil med, men håndteringen etter at materialet er brukt!

Storrenngjøring i energipolitikken

ENERGI

SVERRE SIVERTSEN

Tidl. kommunikasjonsdirektør i NVE

Dagsavisen skriver på lederplass 21. oktober at det haster med å bygge ut mer fornybar energi dersom vi skal lykkes med det grønne skiftet. Den ber regjeringa komme med en ny og mindre konfliktfylt plan for vindkraft enn den som nylig ble lagt i skuffen.

Statkraft sa senest i sommer at vi har nok kraft, selv om vi velger å elektrifisere hele samferdselssektoren. Hvorfor da slik bråhast med vindkraftutbygging?

Regjeringas tenkepause bør brukes til en full gjennomgang av alle sider ved vår kraftproduksjon. Vannkraft, solenergi, hydrogen, vindkraft på land og til havs må ses i sammenheng, og det må tas hensyn til mulighetene for energisparing.

Aller viktigst er å endre skatteregimet og støtteordningene slik at alle

Sterkt subsidiert vindkraft fører til at det blir ulønnsomt å oppgradere gamle vannkraftanlegg.
FOTO: NTB SCANPIX

energiformer får like rammevilkår. Dagens vindkraft er sterkt subsidiert og slipper å betale naturskatt. Det fører til at det blir ulønnsomt å oppgradere våre gamle vannkraftanlegg. Det kunne ha gitt oss mer kraft enn all vindkraft som har fått konsesjon, og uten synderlig skade på naturen. Vindkraften er bare lønnsom så lenge den blir kraftig subsidiert av strømkundene og får lov til å ødelegge uerstattelige naturverdier uten å betale en øre i kompensasjon.

Som avisen riktig påpeker, bryter

dagens vindkraftregime med tidligere tiders energipolitikk i Norge, nemlig ved at noe av verdiene fra produksjonen skal tilfalle lokalsamfunnene som avstår arealer.

Samtidig er konsesjonsarbeidet blitt sterkt sentralisert, og NVE anklages for manglende likebehandling og forutsigbarhet. Mange vindkraftkonsesjoner er også gamle og må fornyes.

Det er med andre ord mange grunner til at vi trenger en storrenngjøring i norsk energipolitikk.